

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Corollaria notatu digna,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

sis intelligi & pertinentibus ad visionem Beata-

9 Ad secundum dico quod beatificare essentialiter, tam effectivè largiendo lumen, quam objectivè terminando visionem, pertinet ad solum Deum: beatificare autem accidentaliter, sicut potest pertinere ad aliquid creatum, per modum objecti, ita & quodammodo per modum efficientis: quamvis Deus semper dicatur absolute primus præmiator; quia si aliquid creatum constituit, hoc totum est ex ordinatione ac dispositione infinitæ Dei Sapientiæ & Providentiæ.

Ad tertium nego paritatem: quia intellectus agens hominis non est cognoscitivus, bene autem intellectus Angeli inferioris: quod autem illuminatur, debet prius esse cognoscitivum.

S. III.

Corollaria notatu digna.

10 Ex dictis colliges primò, quod licet superior Angelus inferiorem illuminet, non tamen contra inferiori superiorem. Ita D. Thomas hinc art. 3.

Probatur: Licet Angeli inferiores possint loqui superioribus, & illis conceptus suos manifestare, id tamen non faciunt proportionando illis species, & confortando lumen, ac distinctius rem proponendo; quia nimirum inferiores sunt, & luminis imperfectioris: Ergo Angeli inferiores non illuminant superiores. Et in hoc (ut observat idem S. Doctor ibidem in respons. ad 1.) differt cælestis Hierarchia ab Ecclesiastica, quæ licet à cælesti derivetur, ac eam representet, & aliquantulum imitetur, non tamen perfecte consequitur ejus similitudinem: in Ecclesiastica enim interdum qui sunt Deo per sanctitatem propinquiores, sunt gradu infimi, & scientiâ non eminentes; & propter hoc in illa superiores ab inferioribus doceri possunt.

11 Contra hoc corollarium objici potest: Varia mysteria Angelis innotuerunt per Ecclesiam, id est per Apostolos, ipsis Angelis inferiores; juxta illud Apostoli ad Ephes. 3. *Ve innotescat Principatibus & Potestatibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei*: Ergo à fortiori superiores Angeli poterunt illuminari ab inferioribus.

12 Respondent quidam apud D. Thomam ibidem lect. 3. (quod etiam videtur innuere Glossa) concedendo Angelos fuisse illuminatos ab Apostolis; neque hoc esse inconveniens, quia Apostoli fuerunt *eadem ætate*, id est à Deo immediatè edocti: quare sicut superiores Angeli, quia immediatè illuminantur ab ipso Deo, possunt alios illuminare; ita & Apostoli potuerunt illuminare Angelos. Unde Chrysostomus in Commentariis ad Epistolam ad Ephesios, prædicta Apostoli verba exponens, fusè demonstrat ab Apostolis illustratos esse Principatus & Potestates, hoc est supremos Angelorum ordines, & quæ hætenus ignorabant, hos ab illis didicisse. Id autem potissimum fuit Gentium ad Christum, fidemque conversio, quam nondum scivisse Angelos demonstrat ex Gabrielis verbis ita S. Josephum alloquens: *Vocabis nomen ejus Iesum: ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum*; tanquam solam Judaici populi salutem cognoverit. Item Hieronymus in Commenta-

Artis ad illum locum, existimat Angelos plura ad Incarnationis mysterium, & conversionem Gentium nescivisse, ac per Ecclesiam intellexisse. Similiter Gregorius Nissenus homiliâ in Canticum Cantorum, eadem Apostoli verba expendens, docet per Ecclesiam innotuisse Angelis variam & multiplicem Dei sapientiam; id est (ut ipse interpretatur) magna & admirabilia quædam opera & mysteria, contrariis ex rebus contexta: *Hætenus* (inquit) *simplicem & uniusmodi potestatem Dei, & efficientiam intelligebant Angeli, qui unâ & simplici Dei voluntate, ac solo verbo omnem illam conditarum rerum varietatem existisse viderant. Variam autem illud & multiplex generis sapientia, quod ex contrariis rebus invicem nexis, aptissime constat, per Ecclesiam manifestè cognoverunt.*

B. quemadmodum Verbum caro factum est: ut quæcum morte miscetur: quomodo livore suo nostra vulnera sanat: quomodo crucis infirmitate vires beneverit: quemadmodum id quod aspectabile non est, in carne manifestatur: utque captivos redimit idem ille qui emptor est, & pretium: tum quemadmodum mortem sic objit, ut à vita non recederet, & huius generis infinita. Addit aliquid majus & audacius, nimirum, *sorta estis Angelos, per sponsum sponsi pulchritudinem convenentes, obstupescit esse; quam quidem pulchritudinem nulla omnino res videre & comprehendere potest. Quem enim nemo vidit unquam, ut dicitur Ioannes, nec potest videre quisquam, ut Paulus refertur, ille corpus suum fecit Ecclesiam, & per eorum qui salvantur accessione, in charitate illam adificat, donec occurramus omnes in virum perfectum. Inhæcigitur Ecclesia, velut sponsi corpore, Angelos ait Nissenus, eum quem intuitu hætenus non poterant contemplatos esse. Quemadmodum qui Solis orbem, in quem dirigere oculos nequeunt, in aqua respiciunt. Similia habet Rupertus lib. 1. de victoria Verbi Dei, cap. 29.*

Sed contra: Quamvis aliquis viator sit perfectior in gratia, quam sit aliquis Angelus, semper tamen est imperfectior in statu, unde Christus dicebat Matth. 11. *Non surrexit inter natos mulierum major Ioanne Baptistâ: qui autem minor est in regno celorum, major est illis*: ad illuminandum autem requiritur perfectior status. Deinde Apostoli immediatè quidem, quantum ad naturam humanam, fuerunt edocti à Christo: Sed Angeli beati immediatè vident essentiam divinam: Ergo non est congruum quod illuminentur à viatoribus. Ita S. Thomas in cap. 3. Epist. ad Ephes. ubi hæc scribit: *Non est conveniens, nec ratio aliqua, ut dicamus sanctos, qui sunt in patria, doceri à quantumcumque perfectis viatoribus. Non licet inter natos mulierum non surrexit major Ioanne Baptistâ, tamen qui minor est in regno celorum, major est illis, ut dicitur Luca 7. Dicere autem quod Demones doceantur ab hominibus, hoc absque præiudicio credibile est. Sed quod beati, qui immediatè Verbum conspiciunt, quod est speculum sine macula, in quo reflectent omnia, à viatoribus doceantur, dici non debet, nec conveniens videtur. Dicendum est ergo quod innotuit Angelis per Ecclesiam, primò per Apostolos prædicantes, non quod Angeli hoc didicerint ab eis, sed per eos. Hoc verò postea aptissimo exemplo declarat. Ut enim domum, vel exemplar potius domus, quod in mente est artificis, nullus hominum videt: ea verò ubi condita est, quilibet id quod ante in artificis animo latebat, edocetur, non per domum, sed in domo. Sic nonnullæ sunt rationes mysteriorum gratia, creatura*

capitulum excedentes, quoniam sunt indita mentibus Angelorum, sed in solo Deo sunt occulta. Et ideo Angeli non cognoscunt eam in seipsis, nec etiam in Deo, sed cognoscunt eam secundum quod in effectibus explicatur. Hanc doctrinam & solutionem brevius explicat in sent. dist. 11. quaest. unica art. 4. his verbis: Angeli dupliciter accipiunt cognitionem aliquarum rerum: aut per illuminationem, & sic Angeli per homines nihil recipiunt, sed inferiores a superioribus illuminantur, & superiores immediatè à Deo, per quem motum multas rationes mysteriorum Ecclesie edocentur: aut per modum explorationis rerum; & sic futura contingentia cognoscunt, quando actu compleantur, per hoc quod eorum causa ad effectus determinantur, ut in eis cognoscere possint; & ita quaedam quae circa incarnationem mysteriorum nesciebant, quando explebantur, praedictis Apostolis, cognoverunt, non tamen ab Apostolis edocuit. Quibus verbis aperte docet, Angelos non potuisse ab Adofolis edoceri, per modum illuminationis, cum ad illuminationem requiratur quod illuminatus non sit in perfectione ista quam illuminans, sed tantum per modum explorationis rerum: in quo sensu loca adducta ex Chrysolomo & Gregorio Nisseno intelligenda sunt.

Colliges secundò, Dæmones, quamvis sint superiores, non illuminare sibi inferiores. Ita D. Thomas infra quaest. 109. art. 3.

Probatur primò: Illuminatio est actus hierarchicus: Sed inter Dæmones nulla est propriè dicta hierarchia, nec ulli exercentur inter illos alius verè hierarchici, ut infra dicemus: Ergo nec vera est in illis illuminatio. Secundò, Illuminatio est semper cum purgatione & perfectione: quae Dæmoni competere nequeunt, cum sit imperfectissimus & imperfectissimus. Tertiò, Illuminatio propriè dicta est manifestatio veritatis, secundum quod habet ordinem ad Deum, à quo est omnis lux: licet autem aliqui Dæmones clavis percipiant veritatem, quam inferiores; illi tamen non ordinant ad Deum, sed ad suam aequitatem detorquent; ideoq; non illuminant, sed potius tenebras inducunt.

Colliges tertio, illuminationem fieri de rebus naturæ, gratiæ, & gloriæ. Ita D. Thomas hic art. 2.

Probatur: cum enim Deus sit summum bonum, & bonum (ut ait Dionysius) sit sui diffusivum: conveniens est ut Deus in triplici illo ordine creaturis intellectualibus se per illuminationem communicet, vel immediatè, si sint Angeli superiores, vel mediatè, si sint inferiores.

Confirmatur: Deus potest superioribus Angelis aliqua modo magis universali revelare, pertinentia ad ordinem nedum gratiæ & gloriæ, sed etiam naturæ, quæ deinde ipsi revelent & proponant Angelis inferioribus modo magis particulari, & intellectui eorum proportionato: Ergo Angeli inferiores possunt illuminari à superioribus, de rebus, ad ordinem non solum gratiæ & gloriæ, sed etiam naturæ pertinentibus.

Dices primò: Quilibet Angelus comprehendit omnes res naturales à principio suæ creationis: Ergo non potest illuminari circa illas.

Respondeo quòd in ordine naturali quilibet Angelus comprehendit omnes res naturales, secundum quod dependunt à causis naturalibus, praesertim si sint inferiores Angeli: ea autem quæ dependunt à causis purè contingentibus, etiam in statu naturali, vel quæ ex aliquo speciali Dei beneficio fiunt, aut ab Angelis superioribus admi-

nistrantur, etiam si purè naturalia sint, non plene comprehenduntur ab Angelis: unde de his Angelis inferiores possunt illuminari à superioribus.

Dices secundò: Quilibet Angelus inferior cognoscit comprehensiveè visionem beatam alterius: Ergo cognoscit omnia ad quæ se extendit; subindeq; unus Angelus non potest ab alio illuminari de his quæ pertinent ad statum gloriæ.

Respondeo dato & non concessio Antecedente, negando Consequentiam: quia ad cognitionem comprehensiveam virtutis, aut etiam actus, non requiritur quod distinctè cognoscantur omnia objecta materialia aut secundaria ad quæ se extendit, sed sufficit cognitio confusa illorum; præcipuè cum potentia aut actus non continent ea secundum suas speciales rationes per modum causæ. Quod addo: quia cognitio comprehensivea omnipotentiae divinæ, aut etiam visionis quæ Deus seipsum intuetur, attingere debet necessariò omnia ad quæ terminatur; eò quòd omnipotentia Dei, ejusq; visio, per modum causæ contineant illa secundum speciales eorum rationes.

Ad complementum hujus corollarij, Advertendum est, quod de rebus pertinentibus ad gloriam, non potest fieri illuminatio in ipsa visione beata: tum quia hæc non potest crescere, nec subinde per eam aliquid de novo cognosci: tum etiam quia quantum ad visionem beatam omnes immediatè illuminantur à Deo. Solum ergo illuminatio fieri potest per revelationes extra verbum, per quas unus Angelus alteri manifestat rationes divinæ Providentiæ quas videt in verbo, ut docet Divus Thomas hic art. 1. ad 1. his verbis: Omnes Angeli tam superiores quàm inferiores immediatè vident Dei essentiam; & quantum ad hoc unus non docet alium Sed rationes divinorum operum quæ in Deo cognoscuntur sicut in causa, omnes quidem Deus in seipso cognoscit, quia seipsum comprehendit: aliorum verò Deum videntium, tantò unusquisq; in Deo plures rationes cognoscit, quanto eum perfectius videt. Unde superior Angelus pluram Deo de rationibus divinorum operum cognoscit, quàm inferior, & de his eum illuminat.

ARTICULUS II.

Quomodo unus Angelus alterum illuminet?

Quamvis omnes Doctores, uno excepto Durando, in hoc conveniant, quòd unus Angelus alterum illuminat, valdè tamen divisi sunt in explicando modo, quo fit hujusmodi illuminatio.

Prima sententia asserit illam fieri per hoc quòd Angelus illuminans aliquid reale & physicum imprimat seu efficiat in intellectu Angeli illuminati. Verum in determinando & explicando quid sit illud quod efficiat, variant inter se Authores hujus sententiæ. Henricus enim quodlibeto 5. qu. 15. art. 7. dicit quòd Angelus superior efficacitate suæ virtutis infundit aliquod lumen spirituale in inferiorem; quomodo Sol illuminando inferiora infundit illis lumen. Hervæus in 2. dist. 9. qu. 1. art. 2. vult quòd Angelus superior intendat lumen naturale Angeli inferioris. Capreolus ibidem dist. 11. quaest. 2. ad priora argumenta Durandi contra secundam conclusionem, docet quòd Angelus illuminans causat in intellectu illuminati aliquam qualitatem intentionalem, ad modum virtutis instrumentalis, sive luminis,

